

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hátra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hátra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 ft,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 153

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 16.

Sabác diadalmas bevétele.

Magyar ezred kezdte meg a bevonulást.

— Egy sebesült elmondja az átkelést a Száván. —

Távirati tudósítás.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti hivatalosan, cenzurálva. Egy könnyebb sebesült, akit Budapestre szállítottak Sabácról, a következőket adta elő: Tizenkettedikén szürkületkor a mi magyar ezredünk parancsot kapott, hogy a Száván kelljen át. Szakaszonként csónakba szálltunk, a folyó közepén hatalmas tüzzel fogadtak. A szerbek igen rossz lövők, csak ketten sebesültünk meg. A tulparton megkezdtük magasabb helyekről a tüzelést, majd szuronyhárccal kivertük a szerbeket fedett állásaikból. Eközben kaptam sebemet. Mikor ezredünk megszállta a magaslatokat, az utászok hidat vertek, mire egy másik magyar és egy cseh ezred, tüzérség, lovasság átkelt. A kikötőhelyen hallottam Sabác bevétele. A katonák kitünő hangulatban vannak, égünk a harci vágytól, alig várom felépülésemet, hogy visszamehessek. Kevesen sebesültek meg s súlyosan csak ketten. Itt Budapesten a keleti pályaudvaron és a Dollinger klinika előtt a tömeg viharosan ünnepelt bennünket. Kettő kivételével a magunk lábán jártunk.

Leszámolás a világtengereken.

— Londoni hír a német-angol tengeri ütközetekről. —

Távirati tudósítás.

Milano: A Corr. della Sera tudósítója jelenti Londonból: A félhivatalos Reuter-ügynökség jelenti az Angolország keleti partján lévő South Shields-ből, amely New-Castle on Tyne közelében fekszik.

Az admirális a hajótulajdonosoknak és hajózási vállalatoknak tájékoztatás céljából jelentette, hogy az

angol flotta megütközött a német hajóhaddal

az Északi-tengeren. A csata a Dogger Bank nevű szigetcsoporttól délre volt. A német hajók Hollandia irányában állottak föl és manővereztek.

Ugyancsak Londonból jelenti a Stefani olasz távirati ügynökség, hogy az angol lapokhoz érkezett tudósítások szerint még egy

csata volt az Északi-tengeren. Az angol és a német flotta Nagy-Britannia legészakkeletibb pontjának, az Orkney szigeteknek a közelében csapott össze. A csata kimeneteléről semmiféle hír nincsen.

Ezeknek a londoni jelentéseknek hitelességét nem lehet ellenőrizni, de az a körülmény, hogy egyik hír sem emleget angol diadalt, vagyis hogy nem az angolok megnyugtására terjesztik, némileg valószínűnek mutatja a kettős tengeri csata birét. Kaptunk azonban egy másik tudósítást, amely ugyancsak Londonból érkezett Olaszországon át s amelyben az angolok panaszban törnek ki a németek hallatlanul energikus harcoló modora miatt. Ez a panasz a legteljesebb bizonyossága annak, hogy az angolok elvesztették a flottájuk mindenhatóságába vetett hitüket. Az érdekes távirat a következő:

Milano: A Corr. della Sera londoni tudósítója jelenti: A Blücher nevű hatalmas német oceánjáró augusztus elején kifutott Buenos-Airesz kikötőjéből, Hamburg irányában. Augusztus 6 án hagyta el brazíliai Pernambuco, igen nagy és rendkívül értékes rakományal. A hajó, lámpáit eloltva, déli irányban távozott a brazíliai kikötőtől. A Blücher utja aggodalmat kelt Angolországban. Ez a 12.000 tonnás modern hajó, amely el van látva szikratávíró-állomással is, ama német hajók közé tartozik, amelyek átalakíthatók hadicirkálókká. Az a körülmény, hogy északi irány, vagyis Hamburg helyett délnek tart, jelzi a hajó célját, amely nem lehet más, mint hogy üldözőbe vegye az angol kereskedelmi flotta hajóit. Ennek a veszedelem-

Orsova lövetésének hiteles leírása.

(Egy takarékpénztári igazgató elbeszélése. — Két ház megromlása. — A katonai parancsnokság előzetes figyelmeztetése. — A bázisai vasuti állomás bombázása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 15.

nek ellensúlyozására az angol admirális valóságosan kénytelen lesz több hadihajót elvonni a harcra kész flottából, hogy a Blücher üldözésére menjenek.

Ezt a tengeri hadjáratot — folytatja a londoni tudósítás — a semleges nemzetek jogainak teljes semmibevevése fogja jellemezni. Az északi tenger a csaták lezajlása után járhatatlan lesz. A víz tele lesz robbanó anyagokkal, mint valamely folyékony vulkán. Halál környekézi majd az ellenséget és a békeességben élőt egyaránt.

A Königin Louise, amely elsüllyesztette az Amphiont és maga is elsüllyedt,

mély tengerbe helyezte el borzalmas aknáit.

Ez ellen a harcoló mód ellen az angol megbízottak a leghatározottabban tiltakoztak a hágai nemzetközi tanácskozáson, ám Németország megbízottai visszautasították minden olyan követelést, amely az aknák lerakásának módját és jogát bármily irányban és mértékben korlátozni akarta. Most már világos, miért nem akart Németország lemondani erről a veszedelmes játékról.

Mindenesetre végtelenül érdekes és jellemző, hogy Angolország, a retteget tengeri hatalom azon sopánkodik, mily szörnyű energiával és elszántsággal harcolnak a német haditengerészek.

Berlinből a következőképp válaszolnak: A német flotta tudatosan cselekszik, tudja pontosan az idejét annak, mikor kell csatát kezdenie. Eddigi mozdulatai abban merültek ki, hogy átkutatta az Északi tengert és nyugtalanította közben az ellenséges hatalmat. A legfontosabb előkészítő mozdulatok közül az, hogy aknákkal elzárták az Északi és Keleti tengernek három átjáróját, a Sundot, a Nagy és a Kis Beltet. Normális viszonyok között is nehéz a közlekedés ezeken a szűk átjárókon. A víz áradása igen erős és az átkelést nagy hajók számára végtelenül nehézé teszi a csekély mélység. Az elzárás, amelyet Dánia végzett, hogy partjait megvédelmezze, nagy hasznára van a német flottának, mert míg ő az orosz partvidéket kedvére támadhatja, védve van attól, hogy akár egy angol hajó is háta mögé kerülhet a Keleti tengeren.

Amióta Anglia és a monarchia között beállt a hadiállapot, számolnia kell azzal az eshetőséggel, hogy a Földközi tenger angol hajórajával a monarchia flottája harcra keveredhet és ez a tengeri harc hadiállapotot teremthet a monarchia adriai partvidékein. Ezzel az eshetőséggel számolt az osztrák-magyar bankfőtanácsa is, amikor úgy intézkedett, hogy

hét fiókjának működését beszüntette

azon a vidéken, amelyet esetleges hadiveszedelem fenyegethet. Megszüntették működésüket a közös bank fiómai, triezsi, zárai, spalatói fiókjai (valamennyi az Adria mellékén), továbbá a görzi osztrák és magyar bankfiók és a banknak a Galiciában az orosz határhoz közel levő két expozitúrája. — Annál érdekesebb, hogy a magyar szerb határra eső közös bankfiókok így a panosovai és újvidéki továbbra is fenntartják üzleti tevékenységüket. A beszüntített hét bankfiók pénzkészletét és értékeit elszállították.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

Aradon elterjedt annak a hira, hogy az ellenséges szerb csapatok az elmúlt éjjelen megkezdtek a Duna partján fekvő Orsova és Bázis bombázását, amely helységekben az ellenséges gránátok jelentékeny károkat okoztak. Eme híresztelések — mint a legilletékesebb helyről értesülünk — részben valóknak bizonyultak, de azért nyugtalanságra abszolúte nem szolgáltathatnak okot. A hadvezetés már

az ügyek legelején tisztában volt azzal, hogy Szerbia ezen helységeket nem fogja megkímélni

és intézkedés történt, hogy a lakosság ezekről az ekszponált helyekről kilakoltassék. Orsova lakossága már napok óta elhagyta hajlékát és az ország belseje felé költözött. Ebből kiviláglik, hogy a szerb részről való bombázás a lakosság körében abszolúte semmilyen károkat nem okozott, mert nem okozhatott.

Az Aradi Közlöny tudósítójának módjában áll az Orsovában történt és minden nemzetközi jogot gyalázó, megsértő szerb gáztetről hiteles adatokat elmondania, amelyek azt mutatják, hogy hadseregünk vezetősége teljesen tisztában volt jó előre mindazzal, ami bekövetkezett, számítottak is erre és ehhez képest tették meg a szükséges intézkedéseket is. Orsova lövetésének körülményeit a következőképp mondotta el az

Orsovai Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatója, Nobel Gyula.

— Orsova lakossága teljes biztonságban érezte magát ama három hét alatt, amióta őfelsége a király előbb a részleges, majd pedig az általános mozgósítási parancsot kiadta, mert nagyon jól tudtuk, hisz évek óta közzajon forog köztünk, hogy egy esetleges szerb háborúban milyen jelentősége van stratégiai szempontból Orsovának, amellyel szemben, a Duna másik partján egy jelentéktelen szerb falu, Tékja fekszik. Az utóbbi években történt intézkedésekből, amelyeket természetesen elmondani nem szabad, mindenki egész világosan láthatta, hogy a legnagyobb gondossággal és a legmesszebbmenő előrelátással készül a mi hadvezetésünk a város megvédésére. Teljes esend és nyugalom uralkodott egész az utóbbi napokig és Orsova körül, valamint a városban elhelyezett csapatok úgy éltek, mint béke idején. Gyakorlatokat végeztek, célba lőttek és teljesen normális katonai munkát végeztek. Tékjából naponta azonban egyszer-kétszer a Duna tulsó partjáról

kézi fegyverből egy-egy golyót röpítették át a katonai gyakorlóter irányába,

azonban oly rosszul lőnek a szerbek, hogy lövegek hál Istennek egyszer sem találtak. Városunk katonai parancsnoka ügyet sem vetett ezekre az ellenséges okvetetlenkedésekre és megnyugtatta a város különböző részein kifüggesztett plakátokon a lakosságot, elmondván, hogy teljes nyugalomban lehet, ezek jelentéktelen semmiségek és ilyeneknek a Dunamenti városok ki vannak téve. A hadvezetés azonban nem engedi magát ezek által irritálni és kitűzött céljától egy hajszálnyira sem tér el és a szemtelen provokációkra mellőzés-

sel felel. Orsova lakossága teljesen meg is nyugodott.

— Katonáink ébersége azonban egy pillanatra sem lankadt. Mintaszerű és tökéletes hírszerző szolgálatunk segítségével mindenről értesülve volt, ami Tékjában történt és teljesen készülden várt az előreszámított eshetőségekre, mert tudtuk, hogy meglepetések nem érhetnek bennünket. Ezelőtt három nappal történt, hogy egy bátor csapat megjárta a Tékja és Orsova közti utat és arról szerzett értesülést, hogy

a szerbek ágyukat vontatnak a falu alá.

Másnap kora reggel ismét plakátok jelentek meg a házak falain, amelyben a

katonai parancsnokság ezt tudomásunkra adta, kijelentvén azt, hogy valószínűleg a szerbek ágyúikkól át fognak löni Orsovára,

és ezért azt a tanácsot adja a lakosságnak, hogy esetleges pánik elkerülése céljából, hagyja el házait és vonuljon a városon kívül lévő térségekbe vagy a közeli falvakba. Néhány óra múlva csakugyan meg is szólaltak a szerb ágyúk, azonban az átröpülő lövedékek már csak üres házakat találtak, mert a lakosság megfogadta a katonai parancsnokság felszólítását és elhagyta ideiglenesen a várost. Egy-két szerb löveg a magasabban álló házakban és egyik szállóházban kárt okozott, azonban ez teljesen jelentéktelen. Ki kell jelentenem, hogy Orsova lakossága a katonai hatóság bölcs előrelátása következtében

teljesen nyugalommal szemlélte a történeteket,

sem pánik, sem fejesztettség jelét nem mutatott, mert tisztában volt azzal, hogy mihelyt a monarchia hadserege megkezdte nagyszabású operációit Szerbia területén, a dunamenti szerb csapatok úgy eltűnnek, hogy nyomuk sem marad.

Bázisai ostromáról

a következőket jelentik:

— A szerbek részéről leadott huszonnégy lövés közül négy eltalálta a vasuti állomást. Huszonnégy lövés közül négy találat egy olyan hatalmas célpontra, mint a kétemeletes állomási épület, nem jó célzási képességre enged következtetni. A négy lövés közül is csak egy okozott kárt, az, amelyik az épület kapubejárata fölött beszakította a falat és keresztülütött néhány szobát. Ugy Bázisán, mint Orsován a táviróhivatalt több száz méternyire az állomástól helyezték el. A vonatok rendesen közlekednek, noha

a szerbek ráágyúzták vonatokra is, de a derék vasutasokat ez nem zsenirozta. Az egyik vonatra, amely csak tíz kilométer sebességgel haladt, szintén rálőttek, de nem találták el, ami szintén azt bizonyítja, hogy a szerbek nem tudnak célozni. A legtöbb gránát fel sem robbant. Érdekes, hogy a bázisai

postakisasszony milyen bátran viselkedett.

Alig szűnt meg a szerb ágyúk tüzelése, egy sürgős távirattal, mely egy Bázisai előtt álló román hajó részére jött, leszaladt a hajóhoz és ott a táviratot átadta. Némely férfi bezzeg nem volt ilyen bátor. Persze, az ágyutűz kissé szokatlan muzsika!

Egy temesvári ujság tudósítója felkereste ma reggel

Riedl alezredest, vezérkari főnököt, Temesvár jelenlegi katonai parancsnokát, aki felháborodással vett tudomást a lelketlen híresztelésekről. A közönség megnyugtatóására az alezredest a következőket közölte:

— Valóban nem értem a publikumot, hogy felül az ilyen rémmeséknek, mondjuk ostobaságoknak. Elvégre is háborus időben élünk és az csak természetes, hogy ha a mieink átjönnek a tulsó oldalra, akkor azok nem fogják ölbetett kezekkel nyugodtan nézni a fejleményeket. Olyan helyekre irányítják szerb oldalról a tüzelést, ahol házak vannak, ahol embereket, katonákat sejtene, de ezek az ágyuzások, bombázások egyáltalában nem végeztek jelentősebb pusztítást, még nagyobb károkat sem. Orsovára berepült egy-két ágyugolyó, néhány ház talán meg is gyulladt, ami természetes is, de tömeges sebesülésről, vagy halálról szó sincsen. Két helyen, Orsován és Baziáson lövöldöztek a szerbek a magyar partra, de golyóik hatása egészen jelentéktelen.

Aradi román politikusok kiáltványa.

(A komité a háborúról. — Goldis László Románia állásfoglalásáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 15.

A magyarországi román komité aradi tagjai tegnap értekezletet tartottak és arról tanácskoztak, hogyan segíthetnék elő a magyar és osztrák fegyverek győzelmét és mi módon adhatnának kifejezést lelkesedésüknek a román politikusok is. Ez ügyben kérdést intéztünk Goldis László komitétaghoz, aki következőket mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Még nem szántuk ugyan a nyilvánosságunk a tervünket, de ha már ugyis hallott róla, akkor elmondom miről van szó. A komité augusztus 8-ra összehívták Kolozsvárra, de a mozgósítás miatt nem tarthattuk meg gyűlésünket. A komité 30 tagját most se lehet összehívni, azonban mi néhányan szükségét érezzük annak, hogy megszólaljunk. Elnökünkhöz a Deesen lakó Mihályi Tivadarhoz azzal a kérdéssel fordultunk: helyesnek tartaná-e, ha

kiáltvánnyal fordulna a komité a magyarországi románokhoz.

A kiáltványt, mivel a gyűlést nem tarthatjuk meg, köröznénk a komité tagjai között és valamennyiünk aláírásával hoznánk nyilvánosságra. A kiáltványban elmondanánk, hogy ezt a háborút milyen indokokból kellett megindítani és mennyire elkerülhetetlen volt a fegyverek hangjának megszólalása. Kifejtenénk, hogy

ebben a nagy kérdésben Románianak és Ausztria-Magyarországnak az érdekei közösek,

mert minden áron meg kell akadályozni, hogy a nagy szláv gyűrű tovább terjedjen és megfojtással fenyegetsen bennünket. Elnökünk mindezekig nem adott választ, ami persze nem jelenti azt, hogy az egész kérdés lényegében nem értene velünk egyet. Lehet, hogy ő nem tartja szükségesnek a kiáltvány elkészítését, de azt nem tartjuk lehetetlennek, hogy válasza mindaddig azért késik, mert alaposan meg akarja fontolni a komiténak ezt a lépését.

— Nem gondolja, titkár ur — kérdezte tudósítónk — hogy a komité elnöke Romániából

kért ez ügyben a igazítást és csak ennek megtörténte után válaszolt a kezdeményezőknak.

— Nem hiszem, — felelte Goldis — mert a magyarországi román politikuskok eddig még sohasem fordultak információkért, vagy utbaigazításokért a romániai vezető körökhöz. A mi állásfoglalásunk független volt a romániai ese-

ményektől és most is kizártnak tartom, hogy elnökünk Romániában érdeklődött volna a magyarországi komité küszöbön álló lépése felől. Akár lesz kiáltvány, akár nem, annyit mondhatok, hogy a háborút illetőleg valamennyi magyarországi román politikus teljesen egyetért a magyar és osztrák felfogással.

Németek győzelmei Oroszországban.

(Tisza István gróf a monarchia háborújáról. — Orosz tábornokok német fogságban. — Lengyelek forradalma.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Budapest, augusztus 15.

Végig kell küzdenünk a harcot.

— Tisza István gróf nyilatkozata. —

Egyes fővárosi lapok a miniszterelnöknek tegnap a munkapárti körben beszélgetés közben tett nyilatkozataiból hoznak közleményeket, amelyek számos félreértést tartalmaznak és egészen téves benyomást keltenek a miniszterelnök által mondottak felől. Ezeknek lényege az volt, hogy a siker isten kezében van, de mind az ami történt, mindenekelőtt pedig az a tetrekész férfias elszántság, amely úgy a hadsereget, mint a monarchia két államának egész lakosságát áthatja, legnagyobb reményekre jogosít és garanciát nyújt aziránt, hogy a reánk kényszerített nagy mérkőzésben meg fogjuk állni a helyünket. Örüggedésre, kishitűségre a nagy küzdelem bármely változatos fordulatai között sem volna okunk. Arról egy szót sem mondott a miniszterelnök, hogy ne kössünk olosó békét, ha az egész vonalon miénk a győzelem. Hiszen ilyen hadjárat után rendszerint a közvélemény igényeinek mérséklése a felelős állásban levők feladata. Hanem azt is mondta a miniszterelnök, hogy amilyen nehéz szívvvel tudta magát a háborúra elhatározni, épen olyan határozott meggyőződése, hogy a

harcot végig kell küzdenünk s nem szabad addig nyugodnunk, amíg meg nem szereztük jövő biztonságunk állandó garanciáit.

Diadalmas német előnyomulás.

Berlinből jelenti augusztus 15-én a Wolf ügynökség: A külföldön nagyobb csatákról elterjedt hírek valótlanak. A német csapatok egy sereg kisebb összeütközést győzelmesen vívtak meg. Két orosz lovas-divízió gyalogságtól követve felgyújtotta Markt-Grabovo határvárosát és visszavonult a határról. Egy Kláwa mellett táborozó orosz lovassági hadtest német csapatok elől délfelé tért ki.

Semmiféle ellenséges intézkedés sem tudta eddig befolyásolni, vagy feltartóztatni a német csapatokat terveinek keresztülvitelében.

Bukarest: Román polgárok, akik tegnap tértek vissza azokról az orosz vidékekről, ahol a monarchia és Németország csapatai diadalmasan vonulnak előre, egybehangzóan azt mondják, hogy az oroszokat valósággal megremítették a váratlan és vakmerő előnyomulások. De különösen a novosielcái előcsatározásokról beszélnek különös elismeréssel. Oroszoktól hallották, hogy a monarchia előőrsei itt valósággal kelepcebe esáltak az orosz előőrseket. Látszólag visszavonultak. Az orosz előőrsek erre üldözték őket. Amikor a monarchia előőrsei egy előre kijelölt, védettebb helyre értek, hirtelen támadásba mentek át, két oldalt bekerítették az oroszokat, akik teljesen áldozatul estek saját ügyetlenségüknek. Így mondotta ezt egy orosz tiszt az egyik ro-

mán, aki még azt is hozzátette, hogy a monarchia csapatai mindenütt meglepő ötletességgel és bátorsággal operálnak az orosz-lengyel harcmezőn.

Huszonhárom orosz tábornok — hadifogoly.

Berlinből jelenti: A németek huszonhárom orosz tábornokot, akik országukban időztek, hadifoglyoknak nyilvánítottak, köztük a Fekete tengeri flotta volt főparancsnokát és a moszkvai főkormányzót.

Lengyel forradalom az orosz járom ellen.

Cernovitz: Dobrovolszky, az itteni orosz konzul tegnapelőtt utazott el és akinek tíz napig személyesen volt alkalma meggyőződni a mozgósítással járó lelkesedésről, elutazása előtt nyíltan kijelentette, hogy a belpolitikai helyzetről nem informálta helyesen kormányát. Emberek, akik Odesszából jönnek (Galac—Iczkányon át), mesélik, hogy Déloroszországban a monarchia ellen indított háború igen népszerűtlen. A lakosság csak erőszaknak enged s nem akar eleget tenni közelességének. Sok helyen ebből az ellenállásból valósággal forradalom lett. A katonák szelleme rossz, éheznek és a fegyelem laza. Hiányzik közöttük a morális kapcsolás. Az élelmiszerraktárakban visszaéléseknek jöttek nyomára. Most úgy akarnak a katonákba lelkesedést önteni, hogy a monarchiát mint az Oroszország legnagyobb ellenségét állítják oda. Ennek azonban nincsen fogantaja.

Bécs: A Corr. Rundschau jelenti: Megbízható információ szerint a Kaukázusban a forradalmi mozgalom egyre nagyobb arányokat ölt. Ezer számra osztanak; szétproklamációkat, hogy most következik az orosz járom alól való felszabadulás. A hatóság teljesen tehetetlen s nem tudja a mozgalmat elfojtani. Központi komité nagy elégtétellel konstatálja, hogy rövidesen nem lesz orosz Kaukázus földjén.

Krakó: A Nova Reforma Mihalovicéből jelenti: Tizenkét nap óta megszűnt az orosz kormány működése és a határ szabad: az orosz katonaság visszavonult. A hivatalokban elégették az összes aktákat és elvitték a pénzt. A parasztok polgárúrséget szerveznek, hogy a rablásoknak végét vessék.

Futnak az oroszok.

Krakó: A Nova Reforma egy előkelő személyiségtől, a ki három nap előtt Kielcset elhagyta, a következő tájékoztatást közli:

Augusztus elsején a kielcei lakosság nagy izgalmak közt várta a történéndőket. Az oroszok utra készülődtek, miután a mozgósítás folyamatban volt és a tartalékosok már bevonultak. A kormányzó elhagyta a várost, miután előbb a hatóságokkal tárgyalt. Másnap az összes hivatalnokok és tisztek elhatározták, hogy elutaznak és a pályaudvaron külön vonatra szálltak, amelyre egy lengyelt sem eresztettek.

be. A vonat elindulása után az ottmaradt oroszok fölszedték a vasuti síneket. Kielceben aztán polgári őrség alakult a rend és a közbiztonság fenntartása céljából.

Krakó: A Wielkopolanin című lengyel újság varsói levelet közöl, amelyben ez olvasható:

Megfelel a valóságnak, hogy az oroszok elvitték Varsóból az összes ágyukat a második védelmi vonatra. Ez érthető is, mert Varsó erődtéseit a múlt évben teljesen lehordották s ezért most mint erősítésnek nincs semmi jelentősége. A varsói citadella is gyöngye alkotmány, amely nem állaná az ostromot.

A varsói lakosság minden rétegével beszéltem és azt a meggyőződést merítettem, hogy a német és osztrák-magyar fegyvereknek senki sem állana ellen, sőt örömmel néznek a szövetségesek közeli uralma elé, mert helyzetük javulását várják tőle.

Orosz-lengyel katonák magyar fogásában.

Szatmár: Az itteni „Szamos” című lap azt jelenti, hogy az osztrák-magyar—orosz határon 7800 orosz-lengyel katona megadta magát a magyar csapatoknak. Az orosz-lengyel katonák kijelentették, hogy nem hajlandók harcolni az osztrák-magyar hadsereg ellen, sőt még csak nem is védekeznek. Az orosz-lengyel katonákat lefegyverezték s közülök négyezret Szatmár városa helyezett el Körvtélyes nevű pusztályn, 3800-at pedig átszállítottak Nagykarolyba. A fogoly orosz-lengyel katonák Szatmáron és Nagykarolyban fogják megvárni a háboru végét.

H I R E K. LEGÜJABB.

Berlin: Népfölkelőket behívták.

Berlin: Kalisban két német katonát megölt a lakosság, Darmstadt megsebesített. A német csapatparancsnok megtorló intézkedéseket tett.

Szófia: Bulgáriában ostromállapotot kihirdették.

Leszállítja a munkáspénztár az orvosok fizetését.

(Szövetségi gyűlés a redukción ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 15.

Ma délután az aradi orvosszövetség tagjai, elsősorban azonban az aradi munkásbetegsegélyező-pénztár orvosai látogatottak és eléggé izgalmas lefolyású gyűlést tartottak, hogy a háborus viszonyok közé került munkáspénztár ajánlatával foglalkozzanak.

A munkásbiztosító igazgatósága ugyanis azt az elhatározását közölte orvosaival, hogy szeptember elsejétől kezdve az eddigi dotáció felére szállítja orvosai járandóságát. Az aradi pénztár ezt a lépését a háborus állapotokkal magyarázza. Reámutat arra, hogy a mozgósítás következtében rengeteg munkás, a munkáspénztári tagoknak, azt lehet mondani, többsége katonának vonult be, tehát egyrészt a pénztárnak tagjárulékokból eredő jövedelme megcsappant, másrészt azonban épen ennek következtében a pénztári orvosok munkája is kevesebb lett. Ezzel a két körülménnyel indokolja a pénztár azt az elhatározását, amelyet szeptember elsején akar életbe léptetni.

A mai orvosgyűlésen a megjelent pénztári orvosok nagy megütközéssel vették tudomásul a pénztár igazgatóságának tervét és élénken tiltakoztak az ellen, hogy a pénztár szer-

ződtetett orvosait megrövidítse. Az értekezlet konkrét határozatot most még nem hozott, mert a tanácskozást vasárnapra egy hétre, augusztus 23-án folytatják. Az orvosok addig a budapesti orvos központhoz fordulnak véleményért és érdeklődnek az iránt is, hogy más vidékeken, az ország többi kerületi pénztárainál milyen intézkedések történtek. A válaszoktól függ azután az aradi pénztári orvosok további elhatározása.

Aradmegyei románok megható lelkesedése.

(Élelmiszer raktár a vasuti állomáson.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 15.

Egyszerű, szegény aradmegyei román parasztok hazafias érzelmeinek megható megnyilvánulásáról ad hirt tótváradai tudósítónk.

A harcra utazó katonák segélyezése és lelkesítése Tótváradon sem maradt el.

Nap-nap után mentek az asszonyok megpakolt kosaraikkal az állomáshoz, hogy a vasutakon érkező harcra menő katonákat élelemmel ellássák. Augusztus 9-én a körjegyző bejárva községeit, a lakosság figyelmét felhívta az átvonuló, harcra menő katonák lelkesítésére, segélyezésére. Ezt az eljárást támogatták a görög keleti lelkészek; tanítók és kereskedők és az eredményezte, hogy 1914. augusztus 13-án a körjegyzőhöz, innen pedig a tótváradai állomásra 6 szekér széna, 3 szekér szalma, 18 nagy zsák zöld paszuly, ugyanannyi burgonya, 22 zsák zöld ugorka, 40 zsák alma, körte, 4 kád kovászos ugorka, 4 kád szilva, 1 métermázsa szalonna, egy hektoliter szilvórium, számtalan kosár tészta, sütemény, 120 drb. kenyér, 600 drb. főtt tengeri, zöldség, paprika stb. a legénység részére, ezenkívül a tisztikar részére szilvórium, finom szalonna, kávé, vaj, tej, cigaretta, sör, bor került az állomásra. Hat részre osztva külön-külön helyen helyeztette el a körjegyző, úgy, hogy vásári árucarnok keletkezett az állomáson.

A vasuti utazók, tisztik, legénység miután megtudták, hogy mi a rendeltetés a kirakott élelemnek és italoknak, nagy meglepetéssel jelentették ki, hogy ilyet nagyon kevés helyen látnak és megéljensztek Tótváradot. Maguk a tisztik kijelentették, hogy 4 vonaton szállított katonának teljesen elég az élelem.

Ki kell emelni, hogy a világtól elzárt Farkasháza község lakossága hozott legnagyobb áldozatot, ami a községi bíró, Lupucz György tevékenységének tudandó be.

Ezen hazafias, emberbaráti szeretet megnyilatkozásáért fogadja a tótváradai körhöz tartozó lakosság hazafias köszönetünket a védelemre menő hadsereg nevében is, fogadják köszönetünket mindazok, akik a körjegyző segítségére siettek és kérjük őket, hogy a jövőben is a trón, felséges királyunk és vitéz hadseregünk minden tagjával és hátra maradt családjaikkal szemben tanúsítsák emberbaráti szeretetüket.

— Az első szomorú kimutatás. Ezren és ezren várják a csatáerről érkező híreket, amelyek nemcsak diadalokról számolhatnak majd be, hanem halottakról és sebesültekről is. A hadügyminisztérium — mint azt már megírtuk — időről-időre közölni fogja a halottak és sebesültek névsorát s ez mindenütt városokban, községekben egyaránt ki lesz függesztve. Az első szomorú lista már ma megjelent, s a községekben ki is ragasztották. A mostani névsor csak a déli harcra levő katonákról számol be. Egy órnagy nyitja meg a sort, aki megsebesült, követi egy hadnagy, aki halálát lelta a csatában. A két tisztet kívül még tizenöt halott és sebesült neve van felsorolva, legtöbbször a 68. gyalogezredből való.

— Mit üzent Vilmos császár a belga királynak. A háborus napokban ha a muzsák hallgatnak is, a humor nem vész ki az emberi szívekből s virágai teremnek bőven mindenütt, talán még a csaták tüzeiben; golyók sivatása között is. Egy bécsi lapban olvassuk az alábbi humoros versikét, amelynek eredeti zamatja és finom szellemes sége olyan, hogy azt lefordítani meg se próbáljuk. Híven jellemzi a németek hangulatát, azt a biztos fölényt, a diadalnak biztos előérzetét, amit a mi ügyünknek igazságossága ültet a szívekbe. A kinémes versike így hangzik:

A belga király levele Vilmos császárhoz:

„Lieber Willi, ich bitt' Dich,
Gib mir doch wieder Lüttich!”

Vilmos császár válasza:

„Wart' nur noch a bissel,
Ich komm' eh bald nach Brüssel.“

— A lengyel grófné és a tartalékos. Krakóban történt. Egy gyalogezredet ültettek vonatra, a pályaudvaron a város hölgyei, élükön a bájos Potocka grófnéval, fáradhatatlanul osztogattak szivarokat, teát, vajaskenyereket a cseh tartalékosok között, a kik aztán sorakoztak, hogy felszálljanak. Már megharsant a kürt, a mikor az egyik cseh tartalékos odaszólt a szépséges Potocka grófnének: „Holka! prosim vas pivo, bo je mam durszta! (Tubikám! adj egy ital sört, nagyon szomjas vagyok!) A fiatal grófné hamar sört hozott és megitta a cseh legényt, a ki hálája fejében jókorát csipett a grófné orcáján.

— Vilmos császár-körut. Budapestről jelentik: A Párisi-utcát a Szerb-utcát és a Váci-körutat átkeresztelték Berlini-utórára, Bolgár-utórára, illetve Vilmos császár-körutra.

— Adományok a hátramaradtak segélyezésére. A polgármesteri hivatalhoz ma a következő adományok érkeztek a bevonultak családjaik segélyezésére: Weitzer-féle waggonyár igazgatósága 2000 korona, (mai lapunkban sajtóhiba következtében csak 200 koronát mutattunk ki.) Herzig Ottó huszárezredes neje 100 korona, Neuman Testvérek cég tisztviselői 150 korona, özvegy Nesnera Aladárné 100 korona, Első Aradi Sertéshizláló részvénytársaság 100 korona, Vámos Antal és neje 50 korona, Aradi Pincéregylet 40 korona, Deutsch Testvérek-cég személyzete 10 korona. Az aradi vöröskereszt egyesület céljaira adtak: Neuman Testvérek tisztviselő kara 150 korona, Pollák Sándor és neje 100 korona, Kell Manó 30 korona. — Mihálik Béla bejelentette, hogy Csernovics Péter-utca 25. szám alatti házában egy kenyérkereső nélkül maradt öttagú család ellátását magára vállalta.

— Az erdélyi románság hűsége. Zilahról jelentik: A szilágymegyei románság nevében Gélie Sándor görög katolikus püspöki helynök vezetésével a megyei románság intelligenciájából álló számos tagú küldöttség jelent meg a főispánnál, aki előtt a küldöttség vezetője lelkes szavakban tolmácsolta a megyei román nép tántoríthatlan királyhűségét és hazaszereztét, valamint áldozatkészségét, kiemelve, hogy míg a hadbárvott románok ellenségeink ellen harcolnak, ők a benső rend és nyugalom fentartásán munkálkodnak. A főispán szíves szavakban megköszönte a nyilatkozatot és felkérte a küldöttséget, hogy a román ajku lakosságot maguk a lelkészek is tájékoztassák erről a nyilatkozatról és végül megígérte, hogy hódolatuk kifejezését a király előtt tolmácsolni fogja.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.